

MINISTERSTVO ŠKOLSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

STROMOVÁ 1, 813 30 BRATISLAVA

M A T U R I T A 2 0 0 8

EXTERNÁ ČASŤ

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

úroveň **A**

kód testu: 6812

**NEOTVÁRAJTE, POČKAJTE NA POKYN!
PREČÍTAJTE SI NAJPRV POKYNY K TESTU.**

- Test obsahuje **64 úloh**.
- Na vypracovanie testu budete mať **90 minút**.
- Pri riešení úloh budete striedavo používať dva typy odpovedových hárkov.
Do odpovedového hárka č. 1 označeného piktogramom **X** budete zaznamenávať riešenia úloh s výberom odpovede. Pri týchto úlohách vyberte správnu odpoveď spomedzi štyroch ponúkaných možností, z ktorých je vždy správna iba jedna. Správnu odpoveď zaznačte krížikom do príslušného políčka odpovedového hárka.
Do odpovedového hárka č. 2 označeného piktogramom **✍** budete zaznamenávať riešenia úloh s krátkou odpoveďou. Pri týchto úlohách správnu odpoveď napíšete do príslušného riadka odpovedového hárka. Úlohu s krátkou odpoveďou tvorí jedno alebo niekoľko slov.
- Pri práci smiete používať iba pero s čiernou alebo modrou náplňou. Nesmiete používať zošity, slovníky, učebnice ani inú literatúru.
- **Píšte čitateľne. Pri použití tlačeneho písma rozlišujte veľké a malé písmená.**
- **Podrobnejšie pokyny na vyplňovanie odpovedového hárka sú na poslednej strane testu. Prečítajte si ich.**
- **Pracujte rýchlo, ale sústreďte sa.**

Želáme vám veľa úspechov

Začnite pracovať, až keď dostanete pokyn

Ukážka 1

Lev Nikolajevič Tolstoj – Vojna a mier
(úryvok)

Anna Michajlovna so svojou uplakanou, ale príjemnou tvárou sa posunula bližšie ku grófkemu kreslu. „Budem k tebe celkom úprimná,“ povedala Anna Michajlovna. „Nás, starých priateľov, zostalo už tak málo! Práve zato si tak vážim tvoje priateľstvo.“

Anna Michajlovna pozrela na Vieru a zháčila sa. Grófka stisla priateľke ruku. „Viera,“ povedala grófka najstaršej dcére, ktorá zrejme nebola jej miláčikom. „Ako to, že sa neviete ničoho domyslieť? Vari necítiš, že si tu zbytočná? Choď za sestrami!“

Krásna Viera sa usmiala a bolo vidieť, že sa necíti ani trochu dotknutá.

1 V ktorej z možností je správne uvedený dôvod, prečo grófka stisla Anne Michajlovne ruku?

- (A) Chcela sa jej pozrieť do očí.
- (B) Chcela ju zastaviť v reči.
- (C) Chcela sa s ňou rozlúčiť.
- (D) Chcela ju od seba odtisnúť.

2 V ktorej možnosti je správne uvedený dôvod, vyplývajúci z ukážky 1, pre ktorý si Anna Michajlovna váži grófkino priateľstvo?

- (A) Mala problémy s dcérou.
- (B) Grófka bola jej príbuzná.
- (C) Zostalo jej málo priateľov.
- (D) Nemala rada Vieru.

3 V ktorej možnosti je uvedené slovo patriace na zakryté miesto nasledujúcej definície?
Objektívizovaný subjekt v epickom alebo dramatickom texte, ktorý sa realizuje priamym autorským hodnotením a ktorého funkcia sa prejavuje v činoch, nazývame [ ] .

- (A) dej
- (B) postava
- (C) prostredie
- (D) kompozícia

4 V ktorej možnosti je správne uvedený spôsob, ktorým grófka vyjadrila svoju nespokojnosť s dcérou?

- (A) Prestala sa s dcérou rozprávať.
- (B) Stisla dcére ruku.
- (C) Začala Viera vykať.
- (D) Odsunula si od nej kreslo.

5 Ako sa z lexikologického hľadiska nazýva dvojica slov, ktoré použil Lev Nikolajevič Tolstoj v názve svojho románu?

- (A) synonymá
- (B) antonymá
- (C) homonymá
- (D) paronymá

6 Ktorý typ vety z hľadiska modálnosti sa v ukážke 1 nenachádza?

7 Vypíšte z ukážky 1 slovné spojenie, ktorým autor naznačil čitateľovi, že sa Viera vyrovnala s tým, že nie je matkino najmilovanejšie dieťa.

8 Napíšte slovom, koľko viet tvorí nasledujúci text.

Anna Michajlovna so svojou uplakanou, ale príjemnou tvárou sa posunula bližšie ku grófkemu kreslu.

Test pokračuje na nasledujúcej strane

Ukážka 2

Edmond Rostand – Cyrano z Bergeracu

(úryvok)

VIKONT (zadychčane): *Bezočivosť namyslená!*

*Sedmoslivkár, čo ani rukavíc nemá,
a chodí bez čipočiek, bez kystiek a mašlí!*

CYRANO:

*Mňa mravná cena moja o moc väčšmi krásli!
Jak módnny panák cifrovať sa – neviem načo!
Mne svedčí márnivosti menej o voľačo!
Nedbalo nikdy by som dotiaľ nevychádzal,
kým urážku do čista by som nevymazal,
kým bol by vo mne svedomia hlas uspaný,
česť poškrvená a žiaľ z vlastnej pohany!
Ale ja nemám nič, čo žiarne nebolo by,
hľa, chochol nezávislej slobody ma zdobí;
nie urastenú postavu, na obdiv svetu,
lež svojho ducha viažem do korzetu,
úspechy vlastné ako stužky pripínam si,
jak fúzy vykrúcam si ducha svojho krásy,
prechodím spoločnosť aj zástup premnohý,
a pravdy vôkol mňa zvoní jak ostrohy!*

9 Dokedy by Cyrano podľa svojich slov nedbalo nikdy nevychádzal z domu?

- (A) Kým by sa premlčala jeho vina.
- (B) Kým by uspal svoje poškrvené svedomie.
- (C) Kým by sa nezbavil svojho potupenia.
- (D) Kým by nezískal urastenú postavu.

10 Slovné spojenie *svojho ducha viažem do korzetu* predstavuje

- (A) metaforu.
- (B) metonymiu.
- (C) prirovnanie.
- (D) personifikáciu.

11 Slovo **sedmoslivkár** je v kontexte ukážky 2 použité vo význame

- (A) vidiečan, ktorý si potrpí na oblečenie.
- (B) človek so zlým, škandalóznym vkusom.
- (C) schudobnený šľachtic.
- (D) asketický, šetrný aristokrat.

12 V prehovore vikomta sa nachádzajú vedľajšie vety

- (A) doplnkové.
- (B) prísudkové.
- (C) prívlastkové.
- (D) predmetové.

13 Prečo autor v Cyranovej replike opakovane použil osobné zámeno v dlhšom tvare na začiatku výpovede?

- (A) Na zdôraznenie Cyranovej osoby.
- (B) Na zastrašenie vikomta.
- (C) Na pobavenie čitateľa.
- (D) Na odstránenie Cyranovho odstupu od vikomta.

14 Aké sú všetky vety ukážky 2 z hľadiska modálnosti?

15 Napíšte genitív jednotného čísla slova **česť**.

16 Do ktorého literárneho druhu zaraďujeme ukážku 2?

Test pokračuje na nasledujúcej strane

Ukážka 3

Janko Silan – Odkaz

(úryvok)

*Pozri sa, slnko i nám svieti,
ja pre ten zázrak nemám slov.
Keby sme boli celkom svätí,
nebolo by tu omylov.*

*Ale hľad': kde zrieš, všade letí
tvár smutná, bez viery a snov.
Odolať ťažko, ťažko je ti,
myslíš si: letieť treba s ňou.*

*Lež básnik vraví: stoj!
Nech smrť si lieta šialená,
ty stoj a spievaj zasnená,*

*ako Boh tíši nepokoj.
Bez neho, sestra vzdialená:
čo mi je život tvoj i môj?*

17 V ktorej možnosti je uvedená žánrová forma Silanovej básne?

- (A) sonet
- (B) elégia
- (C) balada
- (D) óda

18 Báseň Odkaz sa z hľadiska obsahu člení na tri časti. V ktorej možnosti sa nachádza slovo uvádzajúce druhú časť jej obsahovej kompozície?

- (A) Keby
- (B) Ale
- (C) Odolať
- (D) Lež

19 Akým vetným členom je zvýraznené slovo vo vete *Nech smrť si lieta **šialená***?

- (A) prívlastkom
- (B) prísudkom
- (C) doplnkom
- (D) predmetom

20 Slovné spojenie *Nech smrť si lieta šialená* v básni Odkaz nie je

- (A) metaforou.
- (B) personifikáciou.
- (C) epitetom.
- (D) veršom.

21 Ktorá z možností najlepšie vystihuje duchovné poslanstvo básne Odkaz?

- (A) Ľudia by mali dokázať žiť bez hriechov a omylov.
- (B) Náš život predurčujú ľudia smútku a beznádeje.
- (C) Kto žije v súlade s Bohom, teší sa zo života.
- (D) Slnko nad nami je dôkaz Božej všemohúcnosti.

22 Napíšte rýmovú schému posledných šiestich veršov básne Odkaz.

23 Vypíšte zo šiesteho verša ukážky 3 prívlastok, ktorý nie je epitetom.

24 Napíšte slovo, na ktoré odkazuje zámeno **neho** v predposlednom verši ukážky 3.

Test pokračuje na nasledujúcej strane

Ukážka 4

Ján L. Kalina – Román lásky v korešpondencii

(úryvok)

Vysokovážený pane!

Milý priateľu!

Milý František!

Milý Fero!

Drahý Fero!

Zlatý Ferko!

Ferinko môj!

Anjelík!

Ferko!

Milý Ferko!

Milý František!

Vážený pane!

Pane!

25 Na základe oslovení použitých v ukážke 4 sa dá pozorovať vývoj ľúbostného vzťahu, ktorý sa najpravdepodobnejšie končí

- (A) svadbou.
- (B) zmierením.
- (C) rozchodom.
- (D) hádkou.

26 V ktorej z uvedených možností sa nachádza slovo, ku ktorému neexistuje homonymný pár?

- (A) drahý
- (B) zlatý
- (C) vážený
- (D) milý

27 V ktorej možnosti sú správne uvedené skloňovacie vzory podstatných mien **Ferko** a **František**?

- (A) chlap, hrdina
(B) chlap, chlap
(C) mesto, hrdina
(D) hrdina, hrdina

28 Ktoré z nasledujúcich pravidiel sa neuplatňuje pri písaní súkromného listu?

- (A) Zámená Ty, Tvoj, Vy, Váš píšeme v liste s veľkým začiatočným písmenom.
(B) Ak začíname list pozdravom, oddelíme ho od ostatného textu.
(C) Po ukončení listu sa musí napísať P. S. (lat. post scriptum).
(D) Na záver listu sa uvádza zdvorilostná formulka a podpis.

29 Z koľkých slabík sa skladá slovo **korešpondencia**?

- (A) 5
(B) 6
(C) 13
(D) 14

30 Vypíšte z básne slovo, ktoré predstavuje vrchol (najvyššiu intenzitu) zobrazeného vzťahu.

31 Vyhľadajte v ukážke 4 jedno slovné spojenie, v ktorom je podstatné meno použité vo vokatívne. Napíšte nájdené podstatné meno v nominatívne jednotného čísla.

32 V ukážke 4 sa nachádza jedno zložené slovo. Napíšte slovné druhy slov, z ktorých vzniklo.

Test pokračuje na nasledujúcej strane

Ukážka 5

Martin Kukučín – Keď báčik z Chochoľova umrie

(úryvok)

Ondrej Tráva, gazda v Kameňanoch, zavesil gazdovanie na klinec a dal sa na špekuláciu. Gazdovstvo viedol jeho syn a on sa venoval kupectvu. S čím vlastne kupčil, ťažko menovite povedať. Ako mešťan mení dľa sezóny a módy obleky, tak Ondrej Tráva menil dľa okolností články svojho obchodu. Niet vari plodiny ani výrobku, ktoré by za čas svojho pôsobenia nebol dovážal na trh. A čo je zvláštne a svedčí o jeho nadaní: vždy vedel, kedy treba tento článok opustiť a tamten miesto neho pochytiť, aby z toho povstal úžitok a nie škoda.

Menovite po jarmokoch chodil nielen do blízkeho okolia, ale i po druhých vidiekoch. Nie div, že naďaleko znalo ho každé dieťa. Ale on – ako všetci vychytení ľudia – málokoho znal dôkladne alebo dľa mena, zato každému sa dával do známosti ako starému známemu. A často podarilo sa mu zaviesť ľudí, lebo dľa kroja a výrečnosti hneď vynašiel sa, kto z ktorej dediny a akého je stavu a povolania, a dľa toho vedel sa i držať.

- 33** Ktoré z uvedených tvrdení o tvorbe Martina Kukučina je pravdivé?
- (A) Pri kresbe svojich postáv využíva láskavý humor plný pochopenia.
  - (B) Pri kresbe svojich postáv využíva útočný humor a iróniu.
  - (C) Hlavnými postavami jeho diel sú predovšetkým zemaná.
  - (D) Vo svojich poviedkach veľmi často zobrazuje život mešťanov.

- 34** Ktoré tvrdenie o Ondrejovi Trávovi vyplýva z ukážky 5?
- (A) Má rád módne obleky, ktoré mení podľa sezóny, aby ho všetci poznali.
  - (B) Pod vplyvom zmien v spoločnosti zanechá gazdovanie a dá sa na podnikanie.
  - (C) Rád klame ľudí, pretože je lenivý a nechce sa mu pracovať na gazdovstve.
  - (D) Je síce vynaliezavý a prefikáný, ale nakoniec vždy utrpí škodu.

- 35 V ktorej z uvedených možností je najlepšie vystihnutá premena postavy Aduša v poviedke Keď báčik z Chochoľova umrie?
- (A) Aduš prestane pracovať, nestará sa o majetok a nakoniec prichádza o celé sídlo.
  - (B) Aduš sa začne správať ľahkomyselne a peniaze, ktoré zdedil, prepije v krčme.
  - (C) Aduš pri hrobe svojich rodičov prehodnotí svoj doterajší život a začne žiť inak.
  - (D) Aduš sľúbi svojej žene, že prestane piť a nájde si prácu na susednom panstve.

- 36 Kto bol báčik z poviedky Keď báčik z Chochoľova umrie?
- (A) Vševediaci rozprávač, ktorý zasahuje do deja.
  - (B) Postava príbehu, ktorá rozpráva dej.
  - (C) Dlhodobý odcestovaný príbuzný Aduša Domanického.
  - (D) Bohatý Adušov príbuzný, po ktorom má Aduš dediť.

- 37 Ktoré z uvedených slov vystihuje význam slovného spojenia *zaviesť ľudí* z posledného súvetia ukážky 5?
- (A) zatriediť
  - (B) odviezť
  - (C) odprevadiť
  - (D) podviezť

- 38 Ako sa zo syntaktického hľadiska nazýva zvýraznená časť nasledujúcej vety?
*Ondrej Tráva, **gazda v Kameňanoch**, zavesil gazdovanie na klinec a dal sa na špekuláciu.*

- 39 Nájdite v poslednom súvetí ukážky 5 jedno slovo, ktoré je použité v zastaranom tvare. Napíšte jeho súčasnú podobu.

- 40 Vypíšte z prvého súvetia ukážky 5 jedno citovo zafarbené, štylisticky príznakové slovo so zhoršujúcim významom.

Ukážka 6

Ivan Horváth – Strieborný prach

(úryvok)

Sadol si za jeho chrbát. A zvieral pevne sekeru. Teda tu je! Len vystrieť ruku, rozohnať sa a všetkému bude koniec. A bude pomstenný aj on, aj matka. Ale čomu bude koniec?

Pozrel na toho cudzinca, na svojho otca. Sedel tam ticho, nehybne, ruky mal zložené ako k modlitbe. Hlboké vrásky nešťastia rozrývali jeho tvár.

Niečo mu dvíhalo ruku, sekeru v nej. Ale čomu bude koniec? Čo mu spravil vlastne ten človek? V Jánovej hlave niečo prasklo. Namáhal sa, chcel dať odpoveď na tie otázky, ale nemohol. Nevedel dať odpoveď.

Krčmár prišiel, trel si rozpačito ruky a povedal: „Ale dnes tu nemôžete sedieť, chcem mať zatvorené.“

Cudzinec sa pohl, zdvihol nehybnú tvár na povalu a povedal nekonečne smutným hlasom: „Kto ma odvedie na stanicu?“ A díval sa stále na povalu.

Ten človek bol slepý. Ten človek bol nešťastný. Sto ráz nešťastnejší než on. Jánovi vypadla sekera z ruky. Nikto sa nehýbal.

Tu vstal Ján, pristúpil k nemu a chytil ho za rameno. „Ja som Ján Martinák,“ povedal zvučným hlasom, „ja som váš syn. Podťte k nám, matka sa bude tešiť.“ A odvedol ho pevným krokom.

41 Prvá veta druhého odseku z hľadiska kontextu ukážky 6 vyjadruje

- (A) kontrast.
- (B) paradox.
- (C) zadosťučinenie.
- (D) prekvapenie.

42 Prečo Ján nezdvihol sekeru na svojho otca?

- (A) Pretože mu ho prišlo ľúto.
- (B) Pretože ho chcel odvieť domov k matke.
- (C) Pretože ho nepochopil.
- (D) Pretože krčmár prekazil jeho úmysel.

43 V ktorej možnosti je uvedený správny zápis výslovnosti zámena **nikto**?

- (A) [nigdo]
- (B) [ňikdo]
- (C) [ňikto]
- (D) [ňigto]

44 Ktorá z nasledujúcich viet je napísaná bez chyby?

- (A) Autobus zastavil na zástavke.
- (B) Tá ľalia krásne vonia.
- (C) Jano hraje futbal v zahraničí.
- (D) Vie súčasne hovoriť i počúvať.

45 Aký typ rozprávača sa nachádza v ukážke 6?

- (A) Rozprávač je nezávislý pozorovateľ, ktorý ale zasahuje do deja.
- (B) Rozprávač je jednou z postáv, ktorá zasahuje do deja.
- (C) Rozprávač je jednou z postáv, ktorá nezasahuje do deja.
- (D) Rozprávač je vševediaci a nezasahuje do deja.

46 Vypíšte z ukážky 6 slovo, ktoré naznačuje, že krčmár nehovorí slepcovi pravdu.

47 Určte vetný člen zvýrazneného slova v nasledujúcej vete.

*Hlboké vrásky **nešťastia** rozrývali jeho tvár.*

48 Vypíšte z ukážky 6 prvé slovo vety, ktorá vyjadruje, že Ján prvýkrát zaváhal nad svojím zamýšľaným činom.

Test pokračuje na nasledujúcej strane

Ukážka 7

Slabá gramotnosť podstatne skrakuje život
(úryvok)

Nízka zdravotná gramotnosť je neschopnosť prečítať s porozumením text, ako sú údaje na obaloch liekov, odporúčania lekárov alebo formuláre v nemocniciach. Ťažkosti s porozumením textu sa podľa vedcov zo Severozápadnej univerzity v USA v príčinách úmrtia zaradili na druhé miesto hneď za fajčenie.

Vedci začali pracovať na výskume v roku 1997, keď preskúšali zo zdravotnej gramotnosti 3 260 ľudí starších ako 65 rokov. V testoch mali okrem základných informácií odpovedať na otázky typu: „Máte užívať tento liek na prázdny žalúdok hodinu pred jedlom alebo dve hodiny po jedle. Ješ' budete o dvanástej. Kedy užijete tabletku?“ Alebo: „Normálna hladina cukru je od 80 do 130. Vy ju máte 160. Ste v poriadku?“ Až štvrtina ľudí nedokázala na tieto otázky odpovedať správne.

O šesť rokov neskôr vedci zisťovali, ktorí zo skúšaných pacientov sú ešte nažive. Výsledky ukázali, že ľudia v dôchodkovom veku, ktorí nevedia správne porozumieť svojmu zdravotnému stavu a liečbe, vykazujú po piatich rokoch až o polovicu vyššiu úmrtnosť ako tí, ktorí s porozumením textu nemajú problém.

„Lekári musia používať jednoduchý jazyk,“ hovorí Baker, hlavný autor štúdie, ktorý by najradšej vylúčil odborné výrazy zo slovníka lekárov pri komunikácii s pacientmi. „Jeden obrázok dokáže nahradiť tisíc slov,“ uviedol Baker s tým, že lekári si musia byť pred prepustením pacienta z ordinácie istí, že im porozumel.

(M. Vajs, Pravda, upravené)

49 O koľkej má pacient podľa inštrukcií v druhom odseku ukážky 7 užiť daný liek?

- (A) O 11.00 alebo 13.00 hodine.
- (B) O 11.00 alebo 14.00 hodine.
- (C) O 10.00 alebo 13.00 hodine.
- (D) O 10.00 alebo 14.00 hodine.

50 Ktoré z nasledujúcich tvrdení vyplýva z ukážky 7?

- (A) Slabá zdravotná gramotnosť je druhá najčastejšia príčina úmrtia ľudí starších ako 65 rokov.
- (B) Ľudia, ktorí si dajú otestovať svoju zdravotnú gramotnosť, sa dožijú vyššieho veku ako tí, ktorí sa výskumu nezúčastnia.
- (C) Fajčenie je najfrekvencovanejšou príčinou smrti aj u ľudí, ktorí nemajú problém s porozumením textu.
- (D) Viac ako štvrtina účastníkov amerického výskumu nemala v poriadku hladinu cukru.

- 51** Nový prieskum na pôvodnej vzorke respondentov uskutočnili americkí vedci v roku
(A) 2001.   (B) 2002.   (C) 2003.   (D) 2004.
-

- 52** Ktoré z nasledujúcich tvrdení nevyplýva z ukážky 7?
- (A) Slabá zdravotná gramotnosť skracuje život, pretože ľudia nechápu rady lekárov, ktorí používajú odborné slová.
- (B) Slabá zdravotná gramotnosť skracuje život, pretože ľudia nerozumejú tomu, aký je ich zdravotný stav.
- (C) Slabá zdravotná gramotnosť skracuje život, pretože ľudia nedokážu prečítať s porozumením lekárove usmernenia.
- (D) Slabá zdravotná gramotnosť skracuje život, pretože ľudia nevedia, či majú užívať predpísané lieky.
-

- 53** Posledný odsek ukážky 7 tvorí:
- (A) 1. súvetie: priama reč, prístavok, vedľajšia veta prívlastková,
2. súvetie: priama reč, vedľajšia veta predmetová, vedľajšia veta predmetová.
- (B) 1. súvetie: priama reč, vedľajšia veta prívlastková, vedľajšia veta prívlastková,
2. súvetie: priama reč, vedľajšia veta predmetová, vedľajšia veta príslovková.
- (C) 1. súvetie: priama reč, prístavok, vedľajšia veta prívlastková,
2. súvetie: priama reč, vedľajšia veta predmetová, vedľajšia veta prívlastková.
- (D) 1. súvetie: priama reč, prístavok, vedľajšia veta prívlastková,
2. súvetie: priama reč, vedľajšia veta príslovková, vedľajšia veta predmetová.
-

- 54** Akým jazykovým štýlom je napísaná ukážka 7?
-

- 55** Ktorý slohový postup prevláda v ukážke 7?
-

- 56** Vypíšte z nasledujúcej vety v správnom poradí všetky spoluhlásky, v ktorých nastáva znelostná asimilácia (spodobovanie).

Až štvrtina ľudí nedokázala na tieto otázky odpovedať správne.

Ukážka 8

Tibor Žilka a kol. – Štruktúra literárneho diela
(úryvok)

Čas sa eviduje hlavne pri čítaní epického diela alebo pri sledovaní dramatickej inscenácie, televíznej či rozhlasovej hry. V epike sa rozlišuje čas rozprávania a čas, ktorý je predmetom rozprávania. Reálny čas príbehu je obyčajne dlhší než čas v rámci textu (čas rozprávača), čo platí predovšetkým o literárnych dielach z obdobia realizmu (Kukučín, Tolstoj). Ak sa príbeh vyrozpráva stručne a plasticky, zvýrazní sa fiktívna (vymyslená) skutočnosť a text nadobudne črty dramatickosti. **Opačným prípadom je dlhé opisovanie takých udalostí v texte**, ktoré trvali iba krátko. Tento postup sa využíva v textoch s výrazným zastúpením úvahových motívov, predovšetkým v psychologických románoch a v dielach s dlhými opismi prírody. V epike prevláda minulý čas, v dráme sa využíva prítomný čas.

Kým pásmo rozprávača je v minulom čase, pásmo postáv charakterizuje dialogická forma v prítomnom čase.

V lyrike sa text buduje zo subjektívnych dojmov a čas je v nej všeobecný, lebo sa môže vzťahovať na minulosť, prítomnosť aj budúcnosť. Lyrický text je v samej podstate založený na nadčasovom princípe.

57 Do ktorej jazykovej formy patria umelecké texty, ktoré nevyjadrujú čas priamo, bezprostredne?

- (A) Do drámy.
- (B) Do umeleckej prózy.
- (C) Do epickej poézie.
- (D) Do lyrickej poézie.

58 Ako sa volá štylisticko-gramatická forma vyjadrenia, pri ktorej sa uprostred minulého času rozprávania príbehu použije prítomný čas?

- (A) predminulý čas
- (B) historický prítomný čas
- (C) časový paralelizmus
- (D) predprítomný čas

59 V ktorej z možností je uvedený prísudok z poslednej vety ukážky 8?

- (A) je (B) je založený
(C) je text (D) je na princípe

60 Ktorá veta je napísaná pravopisne správne?

- (A) Na ceste bolo blato, ale chodník popri priekope, kadiaľ chodili ľudia už vysychal.
(B) Keď vyšli pred dom, kone hlasno frkali a hrabali v snehu, ale kurátor prikázal synovi výjsť z dvora.
(C) Žulovič hľadel do zeme a kýval namrzene plecom, veď čo sa dalo robiť iné?
(D) Bratia sa dohovorili, zatiaľ len predbežne, že sa stretnú na sneme a, že tam spor urovnajú.

61 V ktorej možnosti sú priezviská Tolstoj, Balzac, Verne a Orlov napísané v správnom tvare inštrumentálu jednotného čísla?

- (A) (s) Tolstojom, Balzacom, Vernom, Orlovom
(B) (s) Tolstým, Balzakom, Vernem, Orlovým
(C) (s) Tolstojom, Balzakom, Verneom, Orlovom
(D) (s) Tolstým, Balzacom, Vernom, Orlovom

62 Ktoré dva slohové postupy, podľa ukážky 8, spôsobujú spomalenie deja v epickom diele?

63 Napíšte dve slová, ktoré na základe ukážky 8 patria na zakryté miesta v nasledujúcej vete.

Epický text získa na dramatickosti, ak sa podá [ ] a [ ].

64 Napíšte názov vednej disciplíny, zaoberajúcej sa literatúrou, do ktorej patrí text ukážky 8.

Koniec testu

Kľúč správnych odpovedí k úlohám s výberom odpovede v teste zo slovenského jazyka a literatúry – riadny termín MS

Číslo úlohy	Úroveň A	
	test 6812	test 6819
01	B	C
02	C	C
03	B	A
04	C	A
05	B	A
09	C	A
10	A	D
11	C	A
12	C	A
13	A	C
17	A	D
18	A	A
19	C	B
20	C	C
21	C	D
25	C	C
26	D	D
27	B	D
28	C	A
29	B	D
33	A	A
34	B	D
35	C	D
36	D	C
37	D	D
41	B	B
42	A	C
43	C	D
44	B	A
45	D	B
49	B	B
50	C	B
51	C	A
52	D	A
53	A	D
57	D	D
58	B	C
59	B	A
60	C	D
61	D	A

Kľúč správnych odpovedí k úlohám s krátkou odpoveďou v teste zo slovenského jazyka a literatúry – riadny termín MS

Číslo úlohy	Úroveň A	
	test 6812	poznámky
06	želacia (veta) / zvolacia (veta)	
07	sa necíti (ani trochu) dotknutá / necíti sa (ani trochu) dotknutá	
08	jedna (veta)	
14	zvolacie (vety)	
15	cti	
16	Do drámy / dráma	
22	abbaba /ABBABA	
23	smutná	
24	Boh /na Boha	
30	Anjelík / Anjelik	Uznať aj s malým písmenom.
31	pán / priateľ	
32	príslovka, prídavné meno	Uznať aj so spojkou <i>a</i> .
38	prístavok	
39	podľa	
40	špekuláciu / špekulácia	
46	rozpačito	
47	nezhodný prívlastok	Len <i>prívlastok</i> nestačí
48	Ale	
54	publicistickým	
55	informačný	
56	ž, z, d	
62	úvahový / výkladový, opisný	
63	stručne, plasticky	
64	literárna teória	

Poznámka: Lomka / znamená alternatívnu správnu odpoveď.

Kľúč správnych odpovedí k úlohám s krátkou odpoveďou v teste zo slovenského jazyka a literatúry – riadny termín MS

Číslo úlohy	Úroveň A	
	test 6819	poznámky
06	ž, z, d	
07	informačný	
08	publicistickým	
14	literárna teória	
15	úvahový / výkladový, opisný	
16	stručne, plasticky	
22	podľa	
23	špekuláciu / špekulácia	
24	prístavok	
30	rozpačito	
31	Ale	
32	nezhodný prívlastok	Len <i>prívlastok</i> nestačí
38	Boh /na Boha	
39	smutná	
40	abbaba /ABBABA	
46	príslovka, prídavné meno	Uznať aj so spojku <i>a</i> .
47	pán / priateľ	
48	Anjelík / Anjelik	Uznať aj s malým písmenom.
54	želacia (veta) / zvolacia (veta)	
55	sa necíti (ani trochu) dotknutá / necíti sa (ani trochu) dotknutá	
56	jedna (veta)	
62	Do drámy / dráma	
63	zvolacie (vety)	
64	cti	

Poznámka: Lomka / znamená alternatívnu správnu odpoveď.